

MEANINGS AND USE OF THE WORD "THANK YOU" IN ROMANIAN

Larisa Ileana CASANGIU,
Assoc. Prof. PhD, University „Ovidius” of Constanța

Abstract: The word „Thank you” has got lots of Romanian meanings and uses beyond gratitude (the most known significance). There are no formal similarities among the equivalents of the word “Thank you” [Mulțumesc] in other languages. Although it is usually positively valued, this word also has neutral and even negative / pejorative meanings. Apart from these meanings we identify in the communication, we specify phrases and contexts that could give this Romanian specific to this word. At the same time, we try to offer a holistic perspective on the frequent use of this word in the speaking.

Keywords: meaning, significance, pragmatics, Romanian specific.

Etimologia cuvântului „mulțumesc” în limba română

Conform lui Scriban (1939)¹, dar și lui Theodor Hristea², cuvântul „mulțumesc” derivă dintr-o urare - *mulțănesc, d. mulți ani, adică urez cuiva să trăiască mulți ani).³

Câteva echivalente ale cuvântului „mulțumesc”

Nici în limbile vorbite de popoarele limitrofe poporului român, nici în celelalte limbi latine, nici în cele ale naționalităților conlocuitoare din România, nici în cele îndepărtate de aceasta, nu există cuvinte cu semnificații similari (cuvinte similare din punct de vedere formal) pentru cuvântul „mulțumesc”⁴, însă recunoștința este exprimată de-a lungul întregii lumi. Acest fapt demonstrează că nevoia de exprimare a gratitudinii este una general umană, indiferent de cultura de apartenență, de gradul de civilizație sau de diverse situarea geografică a vorbitorului, dar că etimologia expresiei a variat, cuvântul derivând fie de la o urare, fie de la o binecuvântare, de la o convenție lingvistică, fie constituie un simbol, o etichetă socială sau o recunoaștere a limitării condiției umane.

Prezența cuvântului „mulțumesc” și a derivatelor sale în literatura paremiologică

Reflecțiile asupra mulțumirii sunt numeroase și prezente în toate culturile lumii, uneori afirmând „adevăruri” antagoniste⁵.

¹ <https://dexonline.ro/intrare/mul%C8%9Bumire/69849>

² În acest sens, vezi *Povestea lui „mulțumesc”* (<https://www.literparc.ro/povestea-lui-mulțumesc/>)

³ <https://dexonline.ro/intrare/mul%C8%9Bumire/69849>

⁴ În rusă: *Спасибо*; în bulgară: *Благодаря*; în sârbă: *Хвала*; În ucraineană: *Дякую*; în maghiară: *köszönöm*; În italiană: *Grazie*; în spaniolă: *Gracias*; în portugheză: *obrigado/ obrigada*; în franceză: *Merci*; în greacă: *ευχαριστώ*; în turcă: *Teşekkürler*; în tătară: *Saobol/paxmam* etc.

⁵ Spre exemplu, proverbul estonian „Cine nu mulțumește pentru puțin, nu va mulțumi nici pentru mult.” (<http://proverbe.citatepedia.ro/despre.php?s=mul%FEumire>) se află în antinomie față de proverbul african „Unul care-ți mulțumește des pentru un fleac, te lasă sarac.” (<http://proverbe.citatepedia.ro/despre.php?p=2&s=mul%FEumire>). La fel, „Persoana care se mulțumește cu

Și în paremiologia culturii române, apar foarte multe reflecții ale geniului popular: „Mulțumește-te cu ce ai!/ Fii mulțumit cu ce ai!"; „Nemulțumitului i se ia darul"; „Să cinstești pe cei bătrâni și de sfat să le mulțumești!"; „Ferice de cel ce se mulțumește cu puținul ce-l are."; „Bogatul cât trăiește, niciodată nu se mulțumește."; „Fericit omul care se mulțumește cu ceva mai puțin decât are."; E greu să-i mulțumești pe toți."; „Și cu oile toate și cu lupii prieten nu se poate."; „La dar mic, mulțumire mică."; „Unde omul se mulțumește, acolo raiul îl găsește.”⁶; „Cel nemulțumit trăiește nefericit."; „Mai lesne mortul va grăi decât nerecunoscătorul va mulțumi"; „Dacă nu poți răsplăti binele ce ai dobândit, fă măcar o mulțumire!”⁷.

Majoritatea covârșitoare a acestora se referă preponderent la mulțumirea decurgând din recunoștință, extrem de rar din alte motive.

Semantica și semnificațiile utilizării cuvântului „Mulțumesc!”

Emiterea mulțumirilor se face în numeroase situații, cuvântul „Mulțumesc!” având semnificații diverse, în funcție de scopul avut în vedere. Astfel, identificăm:

- 1) „Mulțumesc”, ca expresie a recunoștinței. În *Dicționarul explicativ al limbii române*, „Mulțumesc!” este un „Cuvânt cu care se exprimă cuiva recunoștința pentru ceva sau ca răspuns la o urare, la un salut etc.”⁸. Dr. David R. Hamilton definește recunoștința drept „trăsătura de a fi recunoscător, de a fi pregătit să aprecieze bunătatea și să o întoarcă, acțiunea de a număra binecuvântări.”⁹, fiind „o practică foarte eficientă pentru îmbunătățirea fericirii”¹⁰. Același cercetător, în scopul îmbunătățirii sănătății, recomandă: „Scrieți o scrisoare de mulțumire unei persoane care v-a influențat viața, înmânați-o personal sau chiar citiți-o persoanei respective!”¹¹. Interesantă este și concluzia la care ajunge: „Bunătatea dă naștere recunoștinței, iar recunoștința generează bunătate. Este ca un cerc.”¹² Și Edward de Bono arată că „Aprecierile și mulțumirile sunt parte a recunoașterii”¹³, iar Dr. John F. Demartini consideră că „Iubirea și recunoștința sunt cei mai mari vindecători.”¹⁴

Date fiind aceste opinii autorizate, dar și multe altele similare, se cuvine să le mulțumim cu recunoștință părinților, tutorilor, mentorilor, semenilor care ne-au ajutat, divinității, dar și anumitor ființe necuvântătoare (de exemplu, câinelui sau delfinului salvator), precum și altor aspecte naturale (peșterii care a oferit adăpost, pomilor care au dat

bucurii mărunte nu va atinge niciodată fericirea înaltă.” (<http://proverbe.citatepedia.ro/despre.php?p=3&s=mul%FEumire>) vs. „Cine nu se mulțumește cu puțin nu va avea parte niciodată de mai mult.” (id)

⁶ <https://www.portal-info.ro/proverbe/proverbe-despre-mulumire.html>

⁷ <http://www.intelepune.ro/despre/mulumire/proverbe>

⁸ <https://dexonline.ro/definitie/mul%C8%9Bumesc>

⁹ Dr. David R. Hamilton, *Cele cinci efecte ale bunății*, trad. Luciana Sabina Tcaciuc, Ed. Niculescu, București, 2017, p. 47

¹⁰ ibidem, p. 50

¹¹ ibidem, p. 110

¹² ibidem, p. 136

¹³ Edward de Bono, *Șase medalii ale valorii*, trad. Oana Maria Popescu, Curtea Veche Publishing, București, 2008, p. 45

¹⁴ Dr. John F. Demartini, *Cele șapte comori lăuntrice*, trad. Carmen Terțiu, Ed. For You, București, 2014, p. 53

roade bogate – uneori în lipsa oricărei îngrijiri -; izvorului cu apă cristalină și potabilă etc.). Putem fi recunoscători pentru un dar primit, pentru o încurajare, pentru că cineva și-a exprimat încrederea în noi, pentru o informație pe care am primit-o, pentru o urare, pentru o idee care ne inspiră/ne ajută să depășim o provocare, pentru un serviciu, pentru un gest de susținere/suport moral) etc.

Despre valențele recunoștinței s-a scris foarte mult în ultimele decenii, începând de la studii ale unor autori motivaționali paradigmatici (de exemplu, Dalai Lama) și până la studii bazate pe solide cercetări științifice, toții autorii acestor lucrări (empirice sau științifice) recomandând exprimarea cât mai frecventă a recunoștinței, atât în scopul echilibrării interioare a individului uman, cât și al menținerii/redobândirii sănătății, și chiar în scopul experimentării fericirii.

- 2) „Mulțumesc anticipat”. Deși este frecvent pronunțată, această utilizare a mulțumirii este uneori criticată și considerată a nu fi de bonton, întrucât obligă persoana căreia i se mulțumește (anticipat) să acționeze într-un anumit mod convenabil emitentului. Mulțumirea anticipată se poate confunda cu mulțumirea pentru o promisiune. Astfel, în povestea chinezească *De ce se socotesc anii după animale*, pe când „până și șobolanul și pisica păreau frate și soră”¹⁵, pisica îi cere șobolanului să o trezească într-o zi mai devreme, pentru a ajunge la o ceremonie la care îi invitase împăratul. Plin de solicitudine, acesta îi răspunde: „ – Nu-ți face griji, surioară pisică! Te trezesc negreșit, dormi liniștită! [...]”¹⁶. Pisica, la rândul-i, îi spune „Mulțumesc”¹⁷. Așa cum se va dovedi, aceasta este strict o mulțumire pentru promisiune!
- 3) „Mulțumesc”, pronunțat în cadrul unor practici spirituale. Emoto Masaru arată că apa se cristalizează/structurează în mod plăcut în prezența cuvântului „Mulțumesc!”¹⁸. Joe Vitale, în etapa a treia a *Cursului despre trezire*, prezintă „povestea despre *Ho’oponopono*” și arată în ce constă această tehnică: rostirea repetată a patru propoziții - „Îmi pare rău! Te rog, iartă-mă. **Mulțumesc.** Te iubesc.” [s.n.]
- 4) „Mulțumesc”, ca răspuns al interesului arătat de cineva față de propria persoană („Ce mai faci?” ; „Mulțumesc, bine!”)
- 5) „Mulțumesc!” formal. Un exemplu de utilizare a mulțumirilor formale poate fi reprezentat de situația în care se primește o reclamație sau o sesizare chiar de către cel care îl realizează/furnizează, cu privire la neajunsurile sau slaba calitate a unui produs sau a unor servicii. Acesta mulțumește pentru că i s-a adus la cunoștință respectiva problemă.
- 6) „Mulțumesc!” pentru feedbackul primit. Douglas Stone și Sheila Heen arată că a da feedback nu este tocmai un lucru ușor și, dat fiind faptul că feedbackul oferă informații asupra propriei persoane (a receptorului), fiind bun *precum exercițiile și brocoli*, se cuvine să mulțumim pentru acest lucru. Autorii

¹⁵ *** *Cele mai îndrăgite povești cu animale*, trad. din lb. rusă Bogdan Budeș, Ed. Roossa, f.a., p. 125

¹⁶ idem

¹⁷ idem

¹⁸ Emoto Masaru, *Mesajele ascunse din apă*, trad. Laura-Corina Miron, Ed. Adevăr Divin, Brașov, 2006

sesizează și un paradox: „When we give feedback, we notice that the receiver isn't good at receiving it. When we receive feedback, we notice that the giver isn't good at giving it.”¹⁹ [„Când oferim feedback, observăm că cel căruia i-am oferit nu se pricepe să-l primească. Când primim feedback, observăm că cel care ni l-a oferit nu se pricepe să-l ofere”].

Necesitatea mulțumirii la feedback și a consecințelor acestuia este surprinsă și în literatura de *loisir*. Astfel, în articolul *Cum ar fi bine să răspunzi la banalul mulțumesc*, se arată: „În funcție de răspunsul pe care-l dai ca feedback poți crea următoarele situații în ceea ce privește energia: o blochezi; o accepți, o accepți și o reflectezi”²⁰. Mai mult, dintre posibilele răspunsuri automate la mulțumesc identificate de autori (*cu plăcere; nu ai pentru ce; pentru nimic; cu drag; și eu îți mulțumesc!*), acceptabile sunt doar sintagmele „Cu drag/Cu plăcere” (implicând acceptarea energiei primite) sau „Și eu îți mulțumesc!” (care ar înmulți energia vibrațională prin *acceptarea energiei și închiderea buclei*).

- 7) „Mulțumesc!”, pentru fidelizarea clientului/beneficiarului. De regulă, când călătorim cu avionul, ni se mulțumește pentru că am optat pentru respectiva companie aeriană de zbor. La fel, în anumite magazine, auzim adesea mulțumiri pentru alegerea făcută. Și numeroase ambalaje și chiar garanții ale unor obiecte conțin mulțumiri în același scop.
- 8) „Mulțumesc!”, prin antifrază, sarcastic, în chip ironic și/sau de reproș. Spre exemplu, atunci când nu este îndeplinită o cerere/rugămintă, în locul altor comentarii (de prisos sau care pot afecta bunele relații), sunt persoane care preferă să mulțumească. „Mulțumesc!” este folosit ca reproș pentru un fapt indezirabil venit din partea cuiva („Mulțumesc pentru că mi-ai răsplătit bunătatea printr-o reclamație!”) sau ca o ironie față de ceva ce s-ar fi cuvenit să se întâmple și nu s-a întâmplat („Mulțumesc că m-ai informat despre schimbarea orarului! Am ajuns exact când se terminase programul!”) sau la constatarea absenței mulțumirilor, de regulă, din partea unui copil („Mulțumesc, parcă, se spunea, așa-i?...”).
- 9) „Mulțumesc!”, pentru a edulcora un refuz, fie că acesta exprimă declinarea unei propuneri/oferte indezirabile („Mulțumesc, însă a da curs propunerii acesteia ar însemna să-mi depășesc atribuțiile profesionale/ să nu mai fac față îndatoririlor actuale”), fie în cazul deținerii deja a ceea ce se oferă („Mulțumesc, dar deja am cartea respectivă!”).
- 10) „Mulțumesc!” în rugăciune. Adepții fiecărei religii recunoscută legal spun rugăciuni de mulțumire pentru ceea ce au, pentru ce sunt, pentru ajutorul dat, pentru roadele pământului/pentru recoltă, pentru fenomenele naturii menite să ajute culturilor, pentru pavăza divină etc. În *Sfânta Evanghelie după Marcu* (11:24) din *Biblie*, se recomandă: „Toate câte cereți, rugându-vă, să credeți că le-ați primit și le veți avea”²¹, ceea ce, în opinia exegeților și metafizicienilor,

¹⁹ Douglas Stone & Sheila Heen, *Thanks for feedback. The science and art of receiving feedback well*, Penguin Random House, UK, 2014, p. 4

²⁰ <https://www.avantaje.ro/articol/cum-raspunzi-la-banalul-multumesc>

²¹ <http://www.bibliaortodoxa.ro/carte.php?cap=11&id=53> (accesat: 24.02.2021)

ar echivala cu *să mulțumească pentru un aspect dorit să se manifeste în viața lor.*

- 11) „Mulțumesc!”, pentru scurtarea explicațiilor/discursului. Atunci când o explicație este prea stufoasă (abundă în detalii, adesea ne semnificative sau necerute) sau când un discurs depășește timpul alocat sau chiar este inoportun, emitentul este întrerupt cu un „Mulțumesc!” prompt, adesea repetat.
- 12) „Mulțumesc!”, de complezență. Se mulțumește astfel chiar și pentru un răspuns care nu este cel dezirabil celui care îi așteaptă. La fel, organizatorul unui eveniment cu intrare liberă simte nevoia să mulțumească de complezență, fiind tributar unui comportament imitativ (ritualic), sau având în vedere timpul împărțit de către participanți, disponibilitatea acestora, sau evitarea timpilor morți, stânjenitori de dinaintea deschiderii propriu-zise a evenimentului, sau dând răgaz participanților să intre în atmosferă (de exemplu, pentru prezența participanților la o prezentare promoțională, lansarea unui produs, la un eveniment cultural etc.). Chiar și mulțumirile pentru atenția cu care am fost ascultați (presupusă, aparentă sau autentică) pot fi încadrate aici!
- 13) „Mulțumesc!”, pentru înțelegere. Mai cu seamă într-o comunicare ce se vrea asertivă, atunci când exprimăm amânarea unui fapt sau chiar refuzul față de solicitarea cuiva, mulțumim „pentru înțelegere”, mizând pe empatia receptorului, după ce au fost prezentate motivele care au condus la acea conduită;
- 14) „Mulțumesc!”, în chip de manipulare. Maeștrii disimulării, indiferent de mediul de proveniență sau de profesia exercitată, știu că simulând mulțumirile sincere pentru un fapt care nu a avut loc, sunt șanse mari ca el să se realizeze. Astfel, o doamnă îi transmite mulțumirile sale cordiale șefului unei echipe care i-a lucrat în curte, exact când aceștia se pregăteau să plece, pentru că i s-a spus că au lăsat totul foarte curat în urma lor, ceea ce o încântă și o va determina să le recomande serviciile întregului ei cerc de cunoștințe!... În același scop, o bunică i-a mulțumit nepoțelului său în vârstă de trei ani pentru faptul că a renunțat la scutece. În ambele situații, mulțumirile manipulatorii au dat rezultatele scontate.
- 15) „Mulțumesc!”, din/în suferință. Fără să discutăm despre cazuri patologice (de exemplu, de masochiști), există persoane, tributare sistemului de credințe asumat, care emit mulțumiri pentru suferința lor. Unele cred că își ispășesc astfel păcatele/karma, altele că suferința lor vine în iubirea lui Dumnezeu, altele, în mediul rural conservator, cred că faptul că iubitul le face să sufere demonstrează dragostea lui față de ele! Și toate acestea mulțumesc pentru suferințele îndurate.

Diferită de aceste cazuri, există însă și o mulțumire slobozită dintr-o relativă relaxare a suferinței, așa cum este cea a protagonistului operei *O zi din viața lui Ivan Denisovici* (de

Aleksandr Soljenițin), care, după ce îndură atrocitățile gulagului, după minuscule „izbânzi”, la sfârșitul zilei, are sentimentul mulțumirii: „Șuhov adoarme, pe deplin mulțumit. Astăzi a avut o zi cu multe noroace: nu l-a trimis la carceră, echipa a scăpat de *Soțgorodok*, la prânz a ciupit o porție de cașă în plus, șeful de echipă a dus-o bine din condei cu normele, de zidit a zidit cu spor, pânza de ferăstrău nu i-au găsit-o la percheziție, a dobândit ceva de la Cezar, și-a cumpărat tutun. Și n-a căzut bolnav la pat, a scăpat. / A trecut o zi fără necazuri, aproape fericită.”²²

16) „Mulțumesc!”, pentru existența cuiva. Mulțumirile față de o persoană pentru că există pot echivala adesea cu o declarație de dragoste sau măcar de prietenie și, rar, ca dovadă a recunoștinței.

17) „Mulțumesc!”, într-o citare. Independent de voința noastră, atunci când reproducem un text (prin declamație, pentru o argumentație, pentru o demonstrație etc.) pronunțăm „Mulțumesc!” (dacă apare în respectivul text și ne folosește argumentației/analizei).

Deși tânjim la iluzia întocmirii unui studiu exhaustiv, avem conștiința atât a imposibilității acestuia, cât și a oferirii unei imagini ample asupra subiectului investigat. La cele „10 avantaje ale utilizării cuvântului «Mulțumesc!»”²³ - *respect; stare de bine; gratitudine; încredere; simpatie; exemplu; apreciere; încurajare; satisfacție; interes* -, majoritatea covârșitoare a acestora fiind, în fapt, consecințele acestei utilizări, se pot adăuga cele care derivă din situațiile mai sus enumerate și prezentate.

Bibliografie

- De Bono, Edward, *Șase medalii ale valorii*, trad. Oana Maria Popescu, Curtea Veche Publishing, București, 2008
- Demartini, Dr. John F., *Cele șapte comori lăuntrice*, trad. Carmen Terțiu, Ed. For You, București, 2014
- Emoto, Masaru, *Mesajele ascunse din apă*, trad. Laura-Corina Miron, Ed. Adevăr Divin, Brașov, 2006
- Hamilton, Dr. David R., *Cele cinci efecte ale bunătății*, trad. Luciana Sabina Tcaciuc, Ed. Niculescu, București, 2017
- Soljenițin, Aleksandr, *O zi din viața lui Ivan Denisovici*, trad. Nina Grigorescu, Ed. Humanitas Fiction, București, 2018,
- Stone, Douglas; Heen, Sheila, *Thanks for feedback. The science and art of receiving feedback well*, Penguin Random House, UK, 2014
- Vitale, Joe, *Curs despre trezire*, trad. de Eugen Damian, Meteor Press, București, 2011
- *** *Cele mai îndrăgite povești cu animale*, trad. din lb. rusă Bogdan Budeș, Ed. Roossa, f.a.,

Surse Web

<http://www.bibliaortodoxa.ro/carte.php?cap=11&id=53> (accesat: 24.02.2021)

²² Aleksandr Soljenițin, *O zi din viața lui Ivan Denisovici*, trad. Nina Grigorescu, Ed. Humanitas Fiction, București, 2018, p. 161

²³ <https://andreadanciulescu.wordpress.com/2014/03/03/10-avantaje-ale-utilizarii-cuvantului-multumesc/>

<http://proverbe.citatepedia.ro/despre.php?p=3&s=mul%FEumire> (accesat: 21.02.2021)

<https://www.portal-info.ro/proverbe/proverbe-despre-multumire.html> (accesat: 21.02.2021)

<http://www.intelepziune.ro/despre/multumire/proverbe> (accesat: 21.02.2021)

<https://andreadanciulescu.wordpress.com/2014/03/03/10-avantaje-ale-utilizarii-cuvantului-multumesc/> (accesat: 11.02.2021)

<https://www.avantaje.ro/articol/cum-raspunzi-la-banalul-multumesc> (accesat: 15.02.2021)

<https://www.literparc.ro/povestea-lui-multumesc/> (accesat: 11.02.2021)

<https://dexonline.ro/definitie/mul%C8%9Bumesc> (accesat: 5.02.2021)

<https://dexonline.ro/intrare/mul%C8%9Bumire/69849> (accesat: 11.02.2021)